NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THU 2101

MỖI SỐ : 0$02

NGAY THU BAY 22 MARS 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Hanoi	Hanoi đưa tận nhà	Hải-phòng Trung-Bắc Tân-Văn	Nam-định Thanh-hóa Vinh	Hải-dương Bắc-ninh Hưng-yên Thái-bình Phủ-lý	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$90	12$00
Các công-sở	»	»	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.50	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.75	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TELEPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0=065 de large.

4e page
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Trong một nhà mà cũng đem nhau đi kiện ư?

Mới rồi lại tòa án Hải-phòng có xảy ra một việc vì thuê nhà ở chung chi cu-cát với nhau có mấy đồng bạc thuê nhà mà đến nỗi sinh ra cậu cháu âu đả nhau rồi đem nhau đi kiện. Chuyện ấy ai nghe cũng phải lấy làm ngao-ngán mà để ý chế cười. Than ôi! ở trong xã-hội ta bây giờ, những chuyện dang lấy làm ngao-ngán mà đang cho thiên hạ chế cười như thế biết mấy mà kể; cậu cháu kiện nhau. Tệ! tệ thật! nhưng hãi còn có kẻ cha con cũng kiện nhau, mẹ con cũng kiện nhau, anh em chị em ruột thịt cũng kiện nhau thì tệ đến thế nào! người ta đã đến đem nhau đi kiện là hết từ-tế hết ân-tình. Tục ngữ ta đã có câu: vỏ phúc dắc tụng đình, những nhà mà đã đến người trong nhà đem nhau đi kiện là nhà hết phúc cả rồi vậy. Mà kiện nhau cái gì? nào phải có cái quyền lợi gì xung đột nhau to tát quan-hệ lắm mà cực chẳng đã phải chắt chính tới pháp luật đâu; một trăm cái kiện như thế thì hầu đến chín-mươi-chín cái là những kiện chia gia-tài, tranh điền sản, tị-hạnh nhau miếng đất này tốt, miếng đất kia xấu, cái nhà ấy nhỏ, cái nhà nọ to, hoặc vì thu giấu để cầu lấy phần riêng, hoặc vì tham-lam mong chiếm được phần lợi, quanh-quẩn cũng chỉ vì chút hơi đồng tanh ngắt mà thành ra mất cả lòng thương yêu, quên cả tình máu mủ, luân-lý gia-tộc cũng chối kệ, miệng người mai-mỉa cũng không nể. Thử vào các nhà-môn thảm-phận mà lục những đơn kiện về việc họ, biết bao nhiêu là việc như thế phải qua tới mấy cấp phân xử mà vẫn chưa chỉ được tranh-đoan, không phải cái việc cậu cháu kiện nhau này mới là cái việc người trong nhà đi kiện lẫn nhau xấy ra ở tòa án xã-hội ta lần này là lần thứ nhất.

Đã đành rằng đồng tiền là huyết mạch, nhưng vì đồng tiền mà đến nỗi trong nhà như thù địch, anh em chị em phải lìa tan, làm suy-đồi đến cả nền phong-hóa trong xã-hội, thế há chẳng trái đạo thường giới đất, mà đắc tội với danh-giáo ư?

Trong sách chữ nho có câu: « Huynh đệ huých vu tường, ngoại ngữ ký vũ », nghĩa là anh em hắt bình với nhau ở trong nhà, nhưng vẫn phải hiệp sức nhau để giữ cho khỏi người ngoài khinh rẻ, lại có câu: « Huynh đệ như thủ túc, thủ túc đoạn bất khả tục », nghĩa là anh em ví như chân tay, chân tay dứt rồi thì không chắp lại được nữa. Tục ngữ ta có câu: « Anh ngã em nâng »; lại có câu: « Máu chảy ruột mềm ». Anh em chị em là thiên tính chí thân, cùng ở trong một ruột mà ra, cùng nhờ một thứ máu mà sống, cơn yếu đau, lúc hoạn nạn, còn mong nương tựa vào nhau, dìu dở lấy nhau, há nên vì đồng tiền phân bạc, khu dất tòa nhà, mà nỡ lòng tuyệt tình cốt nhục. Những người dương cảnh biến gia-đình, gặp phải anh em chị em có lòng tư kỷ, tưởng nên nghĩ rằng tiền của thì ai chẳng ham, mà tình nghĩa cũng rất là trọng, thà rằng mình chịu lui chịu kém, lọt sàng xuống nia, xảy vai xuống cánh tay, chẳng hơn vì suy-bì hơn thiệt mà đem nhau đến cửa công, tuy có nhờ phép quan phân xử công bằng, mà chẫu chực hàng năm, tổn phí trăm môn, rút cục lại cũng chẳng lợi được bao nhiêu, « được kiện mười bốn quan làm, thua kiện mười lăm quan chẵn », như là câu cửa miệng người ta thường nói; thế có phải xôi hỏng bỏng không, dã không được lợi ích gì mà lại mang điều tội ác. Lại còn thế này nữa, lòng chung cha mẹ người ta, ai cũng muốn cho con cái quấy quần sum họp; nếu không tình sẵn nghĩ xa, mà truyền bài học xấu ấy lại cho con cái, thì chắc gì con cái về sau không noi cái gương xấu ấy mà tương hại tương tàn, cái thảm, họa ấy ở trong gia-đình sau này mới thật là quá báo. Cậu cháu nhà kia, chẳng qua chỉ là một hạng người vì máu tham mà mờ tối thiên-lương, ít học, thức mà không hiểu nghĩa lý, thật cũng không đủ trách, nhưng vì ở trong xã-hội ta bây giờ, những tấn thảm kịch đã kể ra ở trên kia vẫn thường thấy diễn ra luôn luôn, khiến cho người có lòng nghĩ đến thế-đạo nhân-tâm, cũng đều lấy làm sự làm lo mà muốn tìm phương bổ cứu. Ký giả không ngại cái tiếng là « lão nho thường đàm » xin thuật lại nhời luân-lý ở trong sách cũ, bàn qua cách cư xử ở trong gia-đình, mong những người gặp phải cái cảnh ngộ khác thường biết suy xét lại ít nhiều, mà những việc cốt nhục tương tàn, hại thương phong hòa, trăm phần có bớt được giảm ba phần, thật là một mối hạnh phúc to cho nước nhà bây giờ đó.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 21 Mars 1924

Tại thứ-dân nghị-viện

Ngày hôm qua thứ dân nghị-viện lại bàn đến bản dự-án về cải thể-lệ bảo cử, mà nguyên-lão nghị viện đã ưng-chuẩn. Trước kia thứ-dân nghị-viện định số các ông thứ-dân nghị viện là 577, nguyên-lão nghị-viện tăng số ấy lên làm 589. Nguyên-lão nghị viện định rằng số nghị-viện ở quận Haut-Rhin và quận Moselle cũng ở các quận bị tàn-phá cứ để bằng lúc trước buổi chiến-tranh, và số nghị viện ở xứ Algérie là 11 vị chứ không phải là sáu vị. Thứ-dân nghị-viện bèn đồng tình với nguyên lão nghị viện về số nghị-viện ở hai quận Haut-Rhin và Moselle, còn như số nghị-viện ở Algérie, thì thứ-dân nghị viện cứ để là sáu. Thứ-dân nghị-viện bỏ 400 phiếu ưng-chuẩn việc định số thứ-dân nghị-viện là 585.

Việc bầu-cử thứ dân nghị-viện

Ngày 11 Mai thì sẽ bầu-cử thứ dân nghị-viện.

Một viên đại úy Pháp tại một tòa án Đức

Tin Leipzig. — Tòa án đã xét việc đại-úy Pháp Peudar es-Darmont can về việc đo-thám. Đại-úy tố tình bất phục về việc lính cảnh-sát Đức ăn bận dồi binh mà bắt đại-úy ở Thuy-sĩ. Đại-úy không chịu khai mọi việc về những người đồng-đảng với đại-úy. Đại-úy bị kết án mười hai năm khổ sai, và 5.000 marks tiền phạt.

Hà-lan với nước Nga

Tin La Haye. — Nghị-viện thứ hai nước Hà-lan phản-đối việc công-nhận cho chánh-phủ Xô-viết.

Hội đồng giám-định

Hội-đồng giám-định Mac Kenna đã ấn-định các số tiền trong bản tờ trình của hội-đồng xét về việc ngân hàng. Bản tờ trình ấy đã gửi cho M. Schnecht.

Bản tờ trình của hội đồng giám-định Dawes có độ sáu mươi trang. Đến cuối tháng thì xong.

Việc nước Tây-ban-nha

Chánh-phủ Tây-ban-nha cấm các hành khách đi 6.000 ra ngoài bờ cõi không được mang theo mình hơn 50.000 pesetos.

Việc nước Đức

Số thu nhập của chánh-phủ Đức về tháng février được 418 triệu marks kim-tệ, kém tháng janvier 85 triệu marks kim tệ.

Bordeaux, ngày 22 Mars 1924

Tại Nguyên-lão nghị-viện

Hồi 19 giờ Nguyên-lão nghị-viện họp nghị để nghiên cứu bản dự án tài chánh của Tanf đã thứ-dân nghị viện gửi lại.

Một chiếc tuần-dương-hạm mới của Pháp

Sáng hôm nay, tại xưởng tàu Lorient đã hạ thủy một chiếc tuần dương hạm mới 8.000 tấn, đặt tên là *Lamotte Picquet*.

Cannes, ngày 0 Mars 1924

Cuộc bay vòng thế giới

Một cái máy bay thứ tư đã cất cuộc bay vòng thế-giới bay từ San Diego mới tới Satamonica. Ngày mai sẽ bay đi Seattle.

Việc chủ có đất với chủ thuê đất ở Phi-luật-tân

Quan Tổng-đốc tỉnh Pampanga có báo rằng tin đồn chủ có đất và chủ thuê đất đánh lộn nhau vừa rồi, mà bảo người thiệt mang là một tin đồn sai. Hiện tình vẫn yên. Các chủ có đất và các chủ thuê đất có việc mâu thuẫn với nhau thật, song sở cảnh-sát đã thu xếp cho hai bên điều đình với nhau, mọi việc được ổn thỏa cả.

Tin Trung-hoa

Ngày 12 Mars 1924

Tin Tứ-xuyên

Lưu-tồn-Hân và Dương-Sâm đánh giây thép về Bắc-kinh nói rằng Hùng-khắc-Võ hiệp sức với quân Vân-nam chia đường đánh lại. Bắc-quân thế rất nguy cấp.

Phái Trực-lệ với phái Phụng-thiên

Quân-cơ xử đánh giây thép cho tỉnh Trực-lệ, nói rằng việc tuần-phòng Sơn-hải-quan phải chú ý lắm.

Ngô dục-Lân về đến Bắc-kinh

Ngô-dục-Lân về đến Bắc-kinh, vào yết kiến Tào-Côn, nói rằng Ôn-thụy-Đức với Đỗ-tịch-Khuê, hiện bây giờ hòa giải đã êm việc, nhưng ý-kiến vẫn khác nhau, sợ về sau còn sinh ra nhiều việc lôi thôi.

Việc kim-phật-lang

Ngày 4 mars nội-các hội-nghị, Cố-duy-Quân tuyên-ngôn rằng công-sứ Pháp giục kết nghị việc kim-phật-lang rất là khẩn-cấp, xin trù liệu phương-pháp để trả lời cho mau, nghị-viện đều nín lặng không biết trả lời thế nào.

Ngô-bội-Phu xin Tào-Côn thanh tâm quả dục

Ngô bội-Phu đánh giây thép xin Tào-Côn xa nữ sắc, thanh tâm quả dục để lo tính việc lớn và xin Tào sai Triệu-nhĩ-Tốn sang Phụng-thiên bàn việc hòa hiếu.

Tin Quảng đông

Tôn-Văn triệu tập tướng hiệu, khai quân-sự đại hội, bàn việc chiến-tranh ở Đông-giang.

Quân Vân-nam thắng trận ở Chương-mộc-đầu

Quân Vân-nam với quân đội Trần-quỳnh-Minh đánh nhau một ngày một đêm ở Chương-mộc-đầu, Trần-quân thua chạy, quân Vân-nam lại lấy được Chương-mộc-đầu.

Tôn Văn sai tướng đi xem xét hình-thế Đông-giang

Đem 4 tên Khải (Tướng quân đồng-tư-lệnh) phụng-mệnh Tôn Văn đi với Lý-hiệt-Quân để xem xét các nơi hiểm yếu ở Đông giang, định chia quân đóng giữ các nơi ấy.

Hồ-hán-dân và Uông tinh-Vệ

Tôn-Văn đã đánh mấy cái giây thép trên Hồ-hán-Dân về Quảng-đông để giúp sức, Hồ đã định đến trung tuần tháng mars thì ở Thượng-hải về Quảng-đông; còn Uông-tinh-Vệ trước ở Thượng hải về Quảng-đông, phụng-mệnh Tôn Văn đi kết liên phái Phụng-thiên và phái tỉnh Chiết-giang; sau Tôn lại sai Uông đi liên hợp các đảng phái để trù quân phí, đã có tin độ giảm ba ngàn nữa thì Uông lại về Thượng-hải.

Tôn-Văn cử Chu trác-Văn làm tham-quân

Tôn-Văn từ khi lũ chức, đã muốn ẩn thân sang Mỹ-châu; Tôn-Văn nghĩ rằng từ khi khởi cuộc cách-mệnh, việc gì Chu cũng có dự mưu, công lao rất to, sai người triệu Chu vào Sosi-phủ, chuyện trò vui đến hai giờ đồng hồ, rồi dùng làm soái-phủ tham-quân, đều quan binh ở dinh nguyên-soái.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Câu hát

Ngọc còn ẩn bóng cây tùng,
Thuyền quyên đợi khách anh hùng vẫng lai.

Đào tơ, sen ngó xanh xanh,
Ngọc lành còn đợi gia lành đẹp duyên.

Cho hay tiền lại gặp tiền,
Phượng hoàng chẳng chịu đứng bên đàn gà.

Phượng hoàng đậu chốn cheo leo,
Sa chân, thất thế phải theo đàn gà.

Bao giờ mưa gió thuận hòa,
Thay lông đổi cánh lại ra phượng-hoàng.

Người trời lại bán cho trời,
Có ai biết của bỏ nơi người thì mua.

Cái bay vàng lại ra vàng,
Những người quân tử đa càng đinh ninh.

Đinh ninh ta để đạ rày,
Có công mài sắt có ngày nên kim.

Sông sâu nước đục lờ lờ,
Cầm sào đợ nước bao giờ cho trong.

Làm trai quyết chí tu thân,
Công danh chớ vội, nợ nần chớ lo.

Khi nên trời giúp công cho,
Làm trai năm liệu bảy lo mới hào.

Trời sinh trời chẳng phụ nào,
Phong vân gặp hội anh hào ra tay.

Chí không sắp để đạ này,
Có công mài sắt có ngày nên kim.

Đây ta như cây giữa rừng,
Ai lay chẳng chuyển ai rung chẳng rời.

* * *

Giương cung sắp bắn phượng hoàng
Chẳng may lại gặp phải đàn chim di.
Lấy sào ta đuổi nó đi,
Nó kêu riu rít nữa thì điếc tai.
Ngựa ai buộc ngõ ông cai,
Hoẵn ai mà lại đeo tai bà nghè.
Răng đen chẳng lọ là nhãn,
Người dòn chẳng lọ quấn khăn mới rồn.
Trông một mà hắt bình dong,
Con lợn có béo thì lòng mới ngon.
Vầng trăng thì đã có sao,
Vầng hoa thiên-lý có đào nhị liên.
Có răng thì có răng nhai,
Không răng lợi gặm chẳng sai miếng nào
Có cô thì chợ cũng đông,
Cô đi lấy chồng thì chợ cũng qua.
Có cô thì dượng cũng già,
Không cô thì dượng cũng qua một thì.
Có ai ta cũng thế này,
Không ai ta cũng như ngày có ai.
Có ai thêm bận vì ai,
không ai dưỡng rộng chiều dài dễ xoay
Mận hoa lại giải chiếu hoa,
Bát ngọc lại phải đũa ngà mâm son.
Vườn xuân hoa nở đầy gian,
Ngăn con bướm lại kẻo làn nhị hoa,
Mồ cha con bướm khôn ngoan,
Hoa thơm bướm đậu hoa tan bướm bay.
Bướm bay bướm cũng bạc đầu,
Thấy hoa thiên-lý cúi đầu bướm bay.

(*Còn nữa*) Maurice Thăng dit Lebeau Nam-Wynh

Hội Trí-trị

Tờ trình của ông Phạm-Quỳnh, hội-trưởng hội Trí-trị đọc trong kỳ đại hội đồng thường niên ngày 20 mars 1924.

Thưa các ngài.

Lần này là lần đầu tôi được cái danh-dự làm chủ tọa kỳ đại hội-đồng hội ta. Ấy cũng là bởi một sự tình cờ, bay là muốn nói cho đúng hơn: là bởi hai sự tình cờ. Nguyên ông là hội-trưởng Nguyễn-qui-Toàn được mông hồ đi làm quan tự tháng 9 lấy năm ngoái, chức hội-trưởng khuyết, lý ưng ông phó hội-trưởng thứ nhất, các ngài cũng nhờ rằng hồi ta có hai phó hội-trưởng, là ông Nguyễn-Thành lên thay mới phải. Nhưng ông Nguyễn-Thành lại từ chối không muốn nhận, thành thử mới đến lượt tôi. Ấy nhờ có hai sự tình cờ như thế tôi mới được làm tạm-thời hội-trưởng mấy tháng nay, kể thì cũng chẳng lấy gì làm vẻ vang thật, nhưng nghĩ thiên hạ có khi phải mất tiền mất bạc, chạy ngược chạy xuôi, vận động khó nhọc mới được cái chức hội-trưởng, nghị-trưởng cho chí xã trưởng, thôn-trưởng, mà mình ngẫu nhiên được mang cái huy hiệu ấy trong bấy lâu cũng là may mắn lắm chứ!

Ấy hồi sự may mắn đó mà tôi nay được thay mặt hội-đồng trị-sự trình các ngài về công việc hội trong năm 1923.

Nhưng trước hết tôi hãy xin phép các ngài cám ơn riêng các ông trị-sự, nhờ có các ông tận tâm giúp việc hội mà cái chức hội-trưởng thành được nhẹ nhàng quá. Về việc lý tài có ông phó hội Nguyễn-Thành và ông thủ-quỹ Vương-văn-Mậu; về việc tu-bản hết kỳ có ông thư ký Ngô-vi-Liễn lại kiêm cả việc biên tập tạp chí của hội; về việc quản-đốc các lớp học ban ngày và ban tối có ông đốc-học Đào trọng Đủ; về việc giữ gìn trật tự trong nhà hội có các ông giám-sát; nói tóm lại, mỗi việc đều có người chuyên-trách, về ai giữ việc gì thật đã đủ tư-cách về việc ấy. Tóm nói các của Hội Trí-trị ta tổ-chức thật đã khéo vậy.

Nay quyền ủy-nhiệm ở các ngài, các ngài có muốn khuynh-đảo nội-các như nghị-viện ở các nước văn-minh, thì xin đánh-đổ chức thủ-tướng, vi xét ra vô-dụng nhất, còn những các-viên xin cứ để như cũ...

Tinh-hình hội trong năm 1923 vẫn được tốt như thường, và xem ra lại có ý khởi sắc hơn trước một chút.

Tiền tài là huyết mạch trong một hội: năm ngoái chi-tiêu các khoản rồi còn dư được hơn năm trăm đồng, xem thế thì biết rằng hội có phát-đạt, ông Nguyễn-Thành sẽ nói tường để các ngài rõ về việc tài chính của hội năm ngoái. Ông Thành chỉ có phàn-nàn một điều: là có nhiều ngài hội-viên chậm đóng tiền quá. Mỗi tháng có 0 p. 25, thường không có hội nào thu rẻ như thế, thế mà còn có ngài quên, để đến hai ba năm chưa đóng, thì cũng là quá thật. Tiền-tài đã là huyết-mạch, các ngài phải bổ-tiếp luôn cho thì khí huyết mới sung túc mà đủ sức hoạt động được.

Ông Đào trọng-Đủ sẽ trình các ngài về các lớp học của hội. Nay chỉ xin hỏi rằng trong năm học 1922-1923, hội ta được 17 cậu học-trò đỗ *Certificat d'études*, 2 cậu được vào học trường Bảo-hộ, 4 cậu vào học trường Sư phạm. Năm học 1923-1924 này, số học trò có kém năm ngoái (năm ngoái 450 người, năm nay có 350 người), là vì tiền học tăng lên. Sự non kém đó cũng chẳng quan-hệ gì, vì hội ta đặt ra lớp dạy trẻ nay chẳng qua là giúp cho các trường nhà nước chút đỉnh mà thôi, chứ mục-đích hội không phải cốt ở đó, sau đây tôi sẽ nói tường.

Còn các chi hội ở các tỉnh gần đây xem ra cũng tấn-tới cả, ông Ngô-vi-Liễn sẽ trình các ngài rõ.

Ở hội chính ta thì trong năm mới rồi không có việc gì là quan-hệ, cần phải trình với các ngài. Chỉ xin nói để các ngài biết rằng nhân quan *Lemarié* là chánh Hội-đồng Bảo-trợ mất, tòa trị-sự có mời quan nguyên Khâm-sứ *Tissot* nhận chức ấy. Chắc các ngài đã biết tiếng quan *Tissot* cả. Ngài ở bên ta đã lâu năm, am-hiểu dân-tình và thật có bụng với người mình. Tôi có dịp gặp ngài nhiều lần, ngài thường tỏ lòng đến hội ta và hứa rằng sẽ hết sức giúp hội.

Các qui-quan nhận chức danh-dự hội-viên cũng nhiều, có ông lại quyên tiền cho hội; có ông thì hứa sẽ đến diễn-thuyết cho các hội-viên nghe.

Cuối năm ngoái, hội ta lại có dịp nghênh-tiếp một người ân-nhân của hội, là quan Thanh-tra Thuộc-địa Salles. Cuộc nghênh-tiếp ấy vui về là dường nào, chắc các ngài còn nhớ cả.

* * *

Nay đã kể qua về công-việc hội trong năm 1923, tôi xin nói mấy câu về mục-đích hội Trí-trị ta, và bàn về những phương-pháp nên dùng để đạt tới mục-đích ấy.

Hoặc có người nói hội Trí-trị có đã 30 năm nay bây giờ còn nói đến mục-đích hội; thế ra từ trước đến nay hội không có mục-đích hay vẫn làm sai mục-đích hay sao?

Không phải thế. Hội Trí-trị là một hội học, mục đích của hội là truyền-bá sự học, mục-đích ấy bao giờ cũng thế, không bao giờ thay đổi được. Nhưng truyền-bá cách gì cho mau, cho tiện, cho ích lợi được nhiều người, thì phải tùy thời mà châm-chước, không thể câu-nệ được. Cho nên thỉnh-thoảng công phải sát-hạch lại những phương-pháp dùng xem có thích-thời không. Hiện nay hội ta đã đến một thời-kỳ cần phải tự-vấn xem nên thi-thố sau này thế nào cho khỏi phụ cái tiếng một hội học ở nước Nam dương buổi bây giờ.

Bữa nghênh-tiếp quan nguyên Thanh-tra *Salles*, ngài diễn-thuyết có nói một câu rằng:

« Hội các ngài tới nay đã ngoại 30 năm, kể cũng đã nhiều tuổi rồi. Nhưng chớ nên thấy tuổi cao mà trẻ-biếng, lại phải gắng sức hơn xưa mới được ».

Thật thế. Trải qua một cuộc bể dâu, trong ba mươi năm ấy đã từng trải lắm buổi khó khăn mà chỏi-lại được

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

cả, tới nay trên đối với chính phủ, dưới đối với quốc-dân, đều được toàn-thuận hết ; tưởng cũng đủ khiến cho chúng ta có thể tự cao được một chút. Nhưng người ta tự ba mươi tuổi mới thật trưởng - thành, nhất-sinh sự-nghiệp là bắt đầu tự đấy. Một hội cũng vậy, đã được ba mươi năm kể cũng là lâu, nhưng cơ-sở đến thế mới thực là vững vàng, tư nay lại càng nên gắng sức lên cho đạt tới mục-đích, chứ không nên trễ biếng chút nào, vì sự-nghiệp của hội tự bây giờ trở đi mới thật là đến buổi toàn-thịnh vậy.

Hội là hội học, sự-nghiệp của hội phải thế nào ? Phải gây lấy một cái phong-trào học vẫn ở trong xã hội nước ta. Không nói các ngài cũng đã biết cả, tình-cảnh sự học ở nước ta bây giờ còn eo hẹp lắm. Thiết-tưởng nói ra chẳng có xấu-hổ gì, và cũng chẳng cần phải giấu-giếm gì ai, chẳng cần tự huyễn-diệu mình ta có thể thú thật rằng bọn ta là một phường thất học hết cả. Dẫu có hơn kém nhau ít nhiều, nhưng rút cục lại chẳng qua mới chỉ học để làm thuê, học để kiếm gạo mà thôi. Chưa từng được học để làm người với nhân-loại, làm dân với nước nhà ; học để cho đủ tư-cách sống ở cái đời văn-minh tiến-bộ, sinh-tồn cạnh-tranh này. Nói thế hoặc có người cho là vu-khoát, nhưng thử nghĩ kỹ xem, thử nhìn kỹ xem, ở thời này mà học không bằng người thì chung-kiếp chỉ cam phận hèn mà thôi, không mong bao giờ cất đầu lên được. Muốn mở mặt cho nòi giống, muốn tỏ rạng cho nước nhà, duy có sự học là cái cái lợi-khí độ nhất.

Nay anh em ta đã biết mình là một phường thất học cả, thì đồng bệnh ta phải tương liên lấy nhau, ta phải gia công gắng sức mà giúp đỡ nhau trong sự học. Ấy mục-đích của hội Tri-tri là thế. Ấy ý-nghĩa hai chữ *Enseignement mutuel* là thế. *Enseignement mutuel* là « Hỗ-tương giáo-dục », dạy dỗ lẫn nhau, giúp đỡ, khuyên bảo lẫn nhau trong sự học. Các ông đàn anh ta khi xưa lập ra hội Tri-tri là chủ-ý như thế. Biết mình rằng vì thời-thế, vì cảnh-ngộ đã bị lỡ làng trong sự học nên cùng nhau họp lập lại một nơi, góp cái thiếu thốn của mỗi người, hoa may bổ ích được cho nhau chăng. Ấy cái thâm-ý của các ông như thế, tới nay cách ba mươi năm rồi, xét ra vẫn còn thiết thực lắm, vì thời-thế vẫn thế, cảnh-ngộ vẫn thế, chúng tôi nay cũng như các ông xưa vẫn là một bọn lỡ làng trong sự học cả.

Bổ cứu cho sự lỡ làng đó, ấy là công việc thứ nhất của hội ta. Ta phải dùng những phương pháp gì để thi-hành việc đó ?

Người ta thường nói : có bốn cái lợi-khí để truyền-bá văn-minh : một là học-đường, hai là thư-viện, ba là diễn-thuyết, bốn là báo-quán.

Xét ra trong bốn cái lợi-khí ấy, hội ta kiêm đủ cả : có lớp dạy học cho người lớn trẻ con ; có sách có báo cho hội-viên đọc ; có phiên giảng sách diễn-thuyết ; lại có xuất-bản một tập báo ba tháng một kỳ.

Bây giờ chỉ nên nghiệm xem trong bốn cách ấy, cách nào tiện lợi hơn nhất ta nên chú-ý mà mở mang thêm ra cho mau đạt tới cái mục đích « Hỗ tương giáo-dục » như trên kia.

Trước hết nói về các lớp học. Hiện nay hội ta có lớp học ban ngày và lớp học ban tối. Lớp học ban ngày thì đủ cả như một trường tiểu-học kiêm-bị của nhà-nước, kết quả đến thi được bằng tiểu-học tốt-nghiệp như các trường công. Học cũng như các trường công mà lại là trường của một hội riêng, cái thế-lực vẫn không bằng trường nhà-nước. Thực ra thì chỉ những học trò nào lỡ làng, không vào học được trường nhà-nước mới vào học đến trường ta, nghĩa là phần nhiều ta chỉ nhận được những bã-giá của trường nhà-nước mà thôi. Kể thì cũng là giúp được cho bọn ấy thật, nhưng rút lại là làm trùng với trường nhà-nước, đến ngày trường nhà-nước lập nhiều ra thì trường ta không còn ích-lợi gì lắm nữa. Cho nên những lớp tiểu-học ban ngày đó, có lẽ chỉ hội ta được vui về sầm-uất thật, nhưng tôi tưởng không phải là một phần cốt-yếu trong chương-trình hội. Ta không nên làm trùng với nhà-nước ; ta làm trùng với nhà-nước thì không bao giờ bằng nhà-nước được. Ta nên chú-ý đến những việc gì nhà-nước không làm. Nghiệm ra trong các lớp tiểu-học chỉ có mấy lớp đồng ấu, trẻ con mới bắt đầu học chữ quốc-ngữ và học vẫn tây là bao giờ cũng đông, còn từ lớp ba cho đến lớp nhất, hễ học-trò kiếm được chỗ học khác hay là xin được vào trường nhà-nước thì sẵn lòng bỏ ngay lập tức, không còn đoái-hoài đến nữa. Là bởi các trường công không nhận những học-trò còn nhỏ mới vỡ lòng, nên bọn đó cần phải có chỗ học hơn những học-trò đã lớn tuổi hơn. Vậy nay ta có muốn giữ lớp tiểu-học ban ngày thì nên chú-ý mở-mang các lớp đồng-ấu hơn những lớp trên.

Còn lớp học tối thì có một lớp « Thành-chung » dạy những học-trò đã có bằng tiểu học mà không được vào học trường Bưởi. Lớp này cũng là trùng với trường nhà-nước và chỉ nhận những kẻ lỡ làng đều học tạm thời giảm ba tháng mà thôi ; nghĩa là rút lại cũng không có ích lợi gì cho mục-đích hội cả.

Duy có lớp dạy Hán-văn là không trùng với trường nhà-nước và thật có ích lợi. Lớp này ta nên chú ý và mở-mang ra cho thật thịnh.

Ý tôi còn muốn mở ra một lớp giảng về Pháp-văn và quốc-văn cho các hội-viên nữa, nếu làm thành được thì thật có ích-lợi lắm.

Nói tóm lại, về việc dạy học, cái phần ta làm trùng với trường nhà-nước ấy, vì đã có rồi ta cũng không nên bỏ, nhưng ta nên chú ý nhất đến các hội-viên của ta hơn là lũ trẻ con, và phải đặt thêm ra những lớp dạy học, lớp giảng nghĩa buổi tối cho hội-viên. Về phần dạy trẻ thì nên châm cho lũ đồng-ấu hơn cả, vì lũ này chưa có trường công nào nhận cả.

Kể đến thư viện. Hội ta có một tủ sách hơn nghìn quyển, kể cũng là đủ cho các hội-viên đọc. Nhưng mà ngày nay nhà nước đã có thư-viện công, sách ta nhiều đến đâu cũng không địch nổi Ta cứ nên mua thêm cho nhiều vào, nhưng không bao giờ mong cho đầy đủ được. Duy có các nhật-báo và các tạp-chí ở bên Tây và bên ta, ta phải mua cho đủ thứ, để tối tối các ngài hội-viên đến mà đọc-báo cũng chuyện trò với nhau. Tôi ước-ao rằng tối nào các ngài cũng đến đông, cùng nhau bàn bạc về chuyện nước nhà, chuyện thế giới, trao-đổi ý-kiến với nhau cũng là một cách tăng-bổ tri-thức cho nhau vậy.

Nói đến tập báo của hội. Đã bốn năm nay hội ta có xuất-bản một tập báo ba tháng một kỳ. Chẳng qua là tập kỷ-yếu về công việc hội mà thôi, chứ không phải là báo như các báo khác. Vậy phạm-vi và ảnh-hưởng cũng là hẹp thôi, không mong dùng làm cái lợi khí để thi-hành mục-đích hội được.

Cái lợi-khí ấy theo ý tôi là sự diễn-thuyết đó.

Hội ta là một hội các anh em đồng-chí họp nhau lại để dạy học lẫn nhau. Dạy lẫn nhau còn cách gì hay bằng mỗi người sở biết điều gì đem ra nói cho cả anh em cùng nghe ? Diễn-thuyết đây không phải là một cách phô-trương chỗ công-chúng, làm bộ bà con ; diễn-thuyết đây là một cách nói chuyện với anh em và nói chuyện về những điều hữu-ích cho sự học cả. Học sách một tuần không bằng nghe diễn-thuyết trong một giờ. Trong cách truyền-bá sự học, cách truyền-bá bằng lời nói này là nhảy hơn cả. Cách ấy ta phải biết lợi-dụng.

Hội ta xưa nay vẫn có diễn-thuyết. Nhưng kể từ khi ông Đào-văn-Sử làm hội-trưởng thì cuộc diễn-thuyết mới được đều đặn. Mấy năm nay trong hội có cái khí-tượng vui vẻ sầm uất, là nhờ ở sự diễn-thuyết nhiều. Nhưng tôi nhận ra nếu chỉ đặt những cuộc đại diễn-thuyết để các nhà danh sĩ nói hàng giờ đồng-hồ về những vấn-đề cao thâm, thì cũng khó mà mời được người diễn-thuyết luôn, một là những người nói được như thế vốn ít, hai là hoặc có người nói được mà không quen, còn ngại không muốn đứng-đột ra mở một phiên diễn-thuyết trang-trọng. Bởi thế nên đã mấy tháng nay tôi đặt ra mỗi tháng hai lần những phiên nói chuyện, bình-văn, giảng sách, cũng là những cách diễn-thuyết cả, nhưng không có cái hình-thức trịnh-trọng, để giữ lấy cái khí-vị thân-mật hơn. Buổi nào mời được người diễn-thuyết, thì vẫn đặt cuộc diễn-thuyết, nhưng cốt là tháng nào cũng phải có hai lần anh em họp mặt để nói chuyện nghĩa lý với nhau. Tôi nhận ra lần nào các ngài cũng đến đông, đủ biết rằng cuộc này thật là tích hợp lắm.

Bởi thế nên tôi rất là chú ý về các phiên giảng phiên diễn này, muốn cho suốt cả năm không khuyết một kỳ nào, vì tôi cho rằng trong các phương pháp để thi-hành cái mục-đích của hội ta, không gì tiện-lợi bằng cách diễn-thuyết vậy.

Thưa các ngài, ngày nay trong nước ta biết bao nhiêu hội mới lập lên, hội nào cũng là có ích cả. Nhưng hội ta là cũ hơn nhất, và cũng có thể cho là một hội đứng đầu, xưa nay không có tai tiếng gì. Dẫu không hay phô trương, hoặc có khi thiên hạ không biết đến nhưng cái mục-đích ta chánh-đáng, ta vẫn cứ luẩn-tụ nói theo, chỉ hi-vọng một điều, là làm thế nào giúp được sự học trong nước giữa cái buổi quá độ thời-đại này, làm thế nào gây được một cái phong-trào ham-chuộng sự học trong quốc-dân, như tôi đã nói trên kia.

Hội Tri-tri ta chính là một nơi sẵn sàng để gây ra một cái phong-trào như thế. Đến ngày mà buổi tối nào trong nhà Hội cũng đông người qua lại, chỗ này đọc báo, chỗ kia bình văn, chỗ nọ giảng sách, người thì bàn về cách-trí, kẻ thì luận về văn-chương, lại có người bình-phẩm về việc thế-giới ; nào là nước Anh nước Pháp giao thiệp với nhau thế nào, người Mỹ với người Phi-luật-tân đối đãi nhau thế nào, hiện tình nước Tàu làm sao, nội-chính nước Nhật thế nào, v. v. — đến ngày mà đi ngoài đường phố gặp anh em hỏi chuyện tôi đi nghe giảng ở Hội Tri-tri đây ; người thì nói : Hôm qua hội Tri-tri bàn về vấn-đề ấy, vấn đề nọ, bác nghĩ thế nào ? — đến ngày ấy thì hội ta sẽ đến hồi toàn-thịnh, và nước ta có lẽ cũng sẽ có một cái học-phong xứng-đáng vậy.

Làm thế nào cho ngày ấy mau tới, đó là phận-sự anh em trong hội ta.

Thưa các ngài, tôi xin khai kỳ đại-hội-đồng thường-niên hội Tri-tri về năm 1924.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 19 độ
15 giờ 21 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Chủ nhật, 23 Mars 1924
3e D. de Carême

Âm-lịch

19 tháng hai năm Giáp-tí
Ngày Tân sửu
Hành Thổ Sao Phòng Trực Khai
KY : Tác-tương, Quan kế
NGHI : Tế-tự, Ky phúc, Cầu tự, Thượng-biểu, Hội hữu, Tiệc nhàn, Nhập-học, Xuất-hành

Ngày kia :

Dương-lịch

Thứ hai, 24 Mars 1924
S. Siméon

Âm-lịch

20 tháng hai năm Giáp-tí
Ngày Nhâm-dần
Hành Kim, Sao Tâm, Trực Bế.
KY : Quyết thủy, Tế-tự.
NGHI : Tu-tạo, Động-thổ, Thượng-lương. An môn, Khai-thị, An-sàng

Giá bạc. — Kể từ ngày 22 Mars 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 90.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 22 mars 1924* 3 /. 55 10. — 4 /. 1917 57.55. 4 /. 1918 57.50. — 5 /. 1915 1916 68. — 5 /. 1920 85.55. — 6 /. 1920 81.

Tin tàu. — Tàu *Jérusalem* tới Haiphong ngày 22 mars 1924, hồi 10 giờ sáng.

Quan Toàn-quyền ra Bắc. — Quan Toàn-quyền Merlin cùng với các quan cai-trị Châtel, Dupuch, Damiens và quan hầu là đại-úy Bernard ở Saigon đã đi chuyến xe lửa riêng ra Nha-trang hồi 6 giờ chiều hôm 19. Quan Thống-đốc Nam-kỳ quan thủy-quân đô-đốc Leveson của Anh cũng các quan thủ-hiến các sở có ra tiễn ngài tại nhà la-ga đông lắm.

Quan Toàn-quyền đã tới Huế chiều hôm qua và đã giếp M Pila là quan Đại-sứ Pháp tại Bangkok.

Quan Học-chính tổng-trưởng và Phó-tổng-trưởng Joubin và Blanquernon cũng ở Saigon ra Huế dự lễ tế Giao

Chừng 28 hay 29 tháng này thì quan Toàn-quyền sẽ về tới Hanoi. Ngài đi ô-tô tới Vinh, còn từ Vinh ra Hanoi thì sẽ đi xe lửa riêng. Quan Đại-sứ Pila sẽ tới với ngài một lượt.

Sang tháng sau thì quan Toàn-quyền đi Vân-nam như bản-báo đã đăng trong một số trước và tháng năm tây thì ngài đi công-cán tại Nhật-bản.

Quan Thượng-chính tổng-trưởng Krcher cũng vào chân phái-bộ với ngài thì cuối tháng sau sẽ đi trước sang Hồongkong, đợi quan Toàn-quyền tại đó rồi cùng sang Nhật.

Hội Hùng-vương Nghe nói hội Hùng-vương năm nay sẽ làm long trọng cũng như năm đầu, và hội mở ba ngày từ mồng chín tháng ba cho đến chiều 11.

Đại hội là ngày mồng 10, sáng hôm đó chừng 10 giờ quan tỉnh sẽ làm lễ quốc-tế. Đây mới là văn phong, khi nào được tin đích xác và biết chương-trình thế nào thì sẽ xin đăng báo sau.

Tứ tuần đại-khánh Ở Kinh-đô Huế năm nay có hai lễ lớn, là lễ Tế giao 19 tháng hai và lễ Tứ-tuần đại-khánh vào khoảng tháng chín ta.

Nghe nói ngày tứ tuần đại-khánh, thì quan nguyên Khâm-sứ Trung-kỳ Charles hiện đã về nghỉ tại qui-quốc sẽ cùng với Đông-cung ở Pháp sang dự lễ.

Bán một cái xe ô-tô « Citroën » 10 mã-lực, còn tốt lắm, nhiều đồ phụ để chữa, giá 1.400 $, trả tiền ngay.

Hỏi tại, số 2 đường Bobillot prolongé, Hanoi. 3814

Các quan đại hiền thuộc-địa, — Báo *Midi Colonial* ở Pháp có đăng rằng :

Có tin đồn rằng chừng tháng sáu tây thì quan Merlin về qui-quốc, quan Baudoin lại lên quyền Toàn quyền. Lại có tin rằng quan Pasquier cũng trở về Pháp chủ-trương Đông-dương kinh lễ cục, mà quan Le Fol trước kia là tay phải của quan Charles sẽ lên Khâm-sứ thay ngài.

Quan Cognacq cũng sắp về nghỉ, chức quyền thống-đốc sẽ giao cho M. Georges Lamarre hiện đương nghỉ tại Pháp hoặc là giao cho MM. Quesnel hay là Krautheimer.

Quan chánh án Morché được thăng chức. — Vừa có điện-tin Havas ở Pháp sang báo rằng M. Morché là chánh tòa án sơ-cấp Hanoi được thăng chánh thư nhất tại tòa Thượng-thẩm Hanoi.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bán kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

3697

Việc cấm đem xuất-cảng những đồ cổ. — Vừa rồi quan Thống-sứ có chuyển đạt cho hai hội-đồng thương-mại Hanoi và Haiphong một bản sao bức thư của quan Toàn-quyền và một bản dự thảo chỉ dụ về việc cấm xuất cảng những đồ thuộc về lịch-sử hay là mỹ-nghệ như là các pho tượng, các đồ chạm, các sách vở cũng những đồ cổ từ thế-kỷ mười chín trở về trước để hỏi ý-kiến hội-đồng thế nào. Theo như bản dự thảo chỉ dụ ấy thì những đồ cổ cấm đem cả sang Pháp cùng các thuộc địa Pháp nữa, trừ ra khi nào có giấy quan chánh đốc trường Bác-cổ xin riêng thì quan Toàn-quyền mới ký nghị-định miễn cấm riêng cho mà thôi.

Sau khi hội-đồng đã hỏi ý kiến hội-viên rồi thì định rằng việc ấy còn phải xét kỹ để đến khi chỉ dụ đem thi hành khỏi có điều lẫm lẫn và xin giao việc ấy cho ban tiểu hội-đồng về việc thuế thương-chánh bàn với phòng thương-mại Haiphong rồi sẽ làm tờ trình sau.

Quan Toàn-quyền đề xướng ra việc ấy, dù chưa thực hành ngay nữa thì nhân dân cũng lấy làm cẩm phục lắm, vì trong khoảng vài mươi năm nay, những người hoài cổ thấy những đồ cổ của nước mình, vì những cái lợi còn con mà cứ một ngày thấy tán-mạn đi đâu mất dần cả, đến nỗi những bảo-vật, như ngọc thạch, đồ sứ, đồ đồng cũ, ra ngoài gần hết. Tiền ra ngoài còn có khi mong lấy lại được, chứ đồ cổ ra ngoài thì mong sao cho nó trở lại được nữa ?

Quan Đốc-lý mới. Quan Đốc-lý Eckert chiều hôm nay sẽ tới Hanoi, nhưng đến ngày thứ hai này thì quan Đốc-lý cũ mới bàn giao cùng quan mới.

Làm thêm một con đường ở bờ sông. — Nhân vì ông Hội-trưởng phòng Thương mại có trình quan Thống-sứ rằng bờ sông xấu lắm và có vin mở thêm một con đường đi song hàng với phố Bờ sông thì quan chánh kỹ-sư Lục-lộ Bắc-kỳ có đưa trình hội đồng một bản đồ mở những đường mới để tiện việc vận tải hàng hóa ở bờ sông Hanoi. Đường ấy sẽ làm từ chỗ Cột đồng-hồ và ra đến đường đê ở phố hàng Xã trông ra.

Hội-đồng đều ưng thuận cái bản đồ ấy. Vậy đã xin quan Thống-sứ kíp mở đường cho

Phủ Toàn-quyền — M. Bùi-huy-Tư, thám-tá hạng tư ngạch riêng phủ Toàn-quyền tòng sự tại phòng coi việc ấn cai trị, nay thuộc quyền quan Thống-sứ bổ dụng.

Di trường. Trường Lec-tan phủ Yên-lãng (Phúc-yên) ở làng Yên-lão thì di sang làng Thọ-lão.

Rạp chớp bóng
CINÉMA PATHÉ
ở ngang chùa Ngọc-sơn trông sang

Chương-trình từ thứ sáu 14 đến thứ năm 20 Mars 1924 :

THỜI SỰ PATHÉ JOURNAL

Chiếu phim ảnh
HỘT KIM - CƯƠNG ĐEN

Là pho tiểu-thuyết rất hay của Jean Aicard tiên-sinh, có chân Hàn-lâm nước Pháp soạn ra.

Phim ảnh dài chia làm hai thời-kỳ.

THỜI-KỲ THỨ I

Sự-khổ thống một người vô tội 5 đoạn

CHARLOT VÀ CASIMIR BIÊN CUỒNG VÌ ÁI-TÌNH

Chuyện rất buồn cười

Sau phần thứ ba chuyện Hột Kim-cương đen thì entr'acte

Ngạch quan lại. — M. Hà-v-Mão, tri-châu hạng nhất đang nghỉ, quán tại Xuân-hoa, tổng Thượng-pha, châu Thạch-an (Cao-bằng) nay lại phục chức cũ và tạm bổ vào tòa nhì phủ Thống sứ đợi ngày về hưu.

M. Nghiêm-xuân-Huyên, Thừa-phái hạng ba đang nghỉ, quán làng Tây-mỗ, tổng Đại-mỗ, phủ Hoài đức (Hà-đông) nay được phục chức cũ và tạm bổ vào phủ Thống-sứ để đợi ngày về hưu.

Ngạch lục-sự — M. Trần-v-Hiền, mới bổ thư-ký lục-sự hạng nhì Bắc-ninh theo như nghị ngày 3 mars 1924 thì nay để ra ngoài ngạch và tạm lưu lại tòng sự tại phủ Thống-sứ phòng quan Giám đốc các việc chính-trị và hành chính.

Bán một cái nhà ở Thái-hà ấp, làm theo lối cổ annam, nhà toàn bằng gỗ và lim — vườn bể và các nhà phụ đủ cả.

Hỏi : M Bart Service des mines Hanoi, hay ở Thái-hà ấp cũng được. 3812

Võ hàm. Các hàng binh lính ta có tên kể sau này đều được thưởng hàm như sau này :

Tinh binh chánh đội trưởng suất đội : MM. Phạm-công-Chinh, Ng-văn-Giai (Nam-định).

Tùng hát phẩm đội trưởng (8.2) : MM. Ng-văn-Đ êu (Bắc-ninh), Đinh-v-Đôi (Hà-đông) ;

Chánh cửu phẩm đội trưởng (9.1) : MM. Bùi-v-Cân. (K ên-an) Phạm đỗ Ngân. (Hưng-yên) ;

Cẩm binh chánh đội (5.1) : MM. Ng-văn-Hoanh, (Nam-định), Đinh-v-Phú, (Ninh-bình), Đào-đình-Văn, (Bắc-ninh) ;

Tinh binh chánh đội trưởng suất đội (6.1) : MM. Ngô-văn-Đính, (Ninh-bình), Ng-v-Huân, Ng-v-Phát (Hà-nam), Ng-văn-Hoát, Phạm-văn-Duyên, Thái-bình) Hoàng-v-Do, (Phú-yên), Đặng-đình-Nga, Đỗ-văn-Liên, (Phú-thọ), Ng viết-Cao, (Hà-đông).

Chánh đội trưởng suất đội (6,2) : MM. Mai-v-Hương, Nguyễn-hữu-Ích, Hoàng-công-Luận, (Nam-định), Ng-v-Nhạc, Lưu-v-Bai, (Hà-nam), Phan-v-Thiệp (Thái-bình), Trần-v-Hát, (Hà-đông) Nông-v-Thiêm, Trần-v-Tang. (Cao-bằng) Ng-v Y, (Hưng-yên) Ng-v-Ban (Hải-dương).

VỊ ĐI XA MÀ BÁN

1 cái xe ô-tô hiệu « Rolland-Pilaint » 10 mã lực, 5 chỗ ngồi — Còn mới lắm.

1 cái xe nhà cao-su còn mới.

Hỏi tại : số 27, đường Bobillot, Hanoi, 3815

Bằng Tiểu-học tây. — Các học-trò trường Bảo-hộ thi đỗ bằng Tiểu-học tây (Brevet élémentaire) kỳ tháng juin 1923 thì nay có thể đến phòng thư-ký trường ấy mà lĩnh bằng về, ngày nào cũng được, sáng từ 8 đến 9 giờ.

Kính cáo các ngài xem tiểu-thuyết. Có nhiều ngài viết thư muốn cho dịch-giả dịch cả các bài thơ, phú và câu-đối ở trong bộ tiểu-thuyết « *Bình, Sơ, Lãnh, Yên* ». Việc này hôm trước đã có lời kính-cáo ở mục tiểu-thuyết, nay xin nhắc lại để các ngài biết cho rằng : Thơ, phú và câu-đối không phải là việc dịch vội được, mà nhất là thơ, phú và câu-đối ở trong bộ « *Bình, Sơn, Lãnh, Yên* » này, vậy xin tạm khất các ngài trong ít lâu, thế nào cũng có dịch đăng ở trong mục « Văn-quyển » hoặc là đem in thành sách để hiến các ngài. Dịch-giả này đang ham học quốc-văn, quả không dám lười biếng, đến như bài « *Trần-tình-biểu* » của Mạnh-lệ-Quân nữ-sĩ ở trong bộ « *Tai sinh-duyên* », dẫu dịch giả tự biết sức mình vì-tất đã dịch được đúng cái tình-thần của tác-giả, mà cũng còn cố dịch để đăng báo và xin các ngài phủ-chính cho. Nhân đây lại xin có lời cảm ơn các ngài đã chỉ-bảo cho mấy chỗ ở trong bộ « *Tục Tái-sinh-duyên* » mà ngày nay dịch-giả hiện đang theo ý chữa lại và in thành sách.

RẺ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bất cứ năm nào, hạng nào, mà mang đến bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN
Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise
39, *Phố hàng Quạt, Hanoi*
2059

Sách mới xuất bản. — Bản quán có tiếp được quyển *Một tấm lòng* của ông Đoàn-như-Khuê gửi tặng. Sách này là sách ông sửa đổi lại và in lần thứ hai.

Ngạch thú y. M. Phạm-xuân-Long, thầy-thuốc thú-y tại Việt-trì nay kiêm việc khám thịt ở hạt ấy, phụ cấp mỗi năm là 144p 00.

Lính bộ trại. — Tên Vũ-văn-Thái là lính pháo-thủ số 2474 bỏ trại đi từ ngày 16 mars thì nay đã bắt được tại phố hàng Bông và giải về trại.

Cách chức. — M. Hoàng-v-Nam, khán hộ hạng tư tại nhà thương Kiách Hanoi nay phải cách chức.

Thịt lậu thuế. — Một người đàn bà ở đường Huế mang thịt không có dấu của lò sát-sinh đóng thì đã phải phạt tiền.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ đệ nhứt đẳng Bắc-đẩu bội-tinh, Nguyên chuyên vụ ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập Rue
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
GIẤY NÓI SỐ 236
3018

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Thưởng-hàm vì nước lụt. — Các tổng-lý tỉnh Bắc-ninh có tên sau này đã được thưởng-hàm vì đã tận tâm tận lực trong việc hộ đê năm 1923 :

Chánh-cửu phẩm-văn-giai : Ng-v-Mỹ.

Tùng cửu-phẩm văn-giai : Đinh-văn-Giai.

Tùng cửu-phẩm bá-hộ : Chu-đình-Xuân.

HẢI-DƯƠNG

Khánh thành trường mới. — Hôm thứ bảy 8 mars 1924 vừa rồi huyện Tứ-kỳ đã làm lễ khánh-thành nhà trường mới. Đúng 2 giờ chiều

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chư không như có máy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trẻ-con cho trẻ-con và người có tin không, không ai có thể tin được!

Xin rem-zét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to lắm!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tức Năm-mão phụng lời chiếu phê rằng:

Chiếu nay đã được phòng của VONTÉS qui bẩm, có chế tiến một thứ rượu bổ rất tiếng rực dùng qúa rất hay, đáng nên ưa thưởng, trước lục phê thì giữ cho qui được phòng chế-dùng để thanh-giá.

Khâm thẻ.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo nay.

Savon Cadum

Savon tinh anh, như

SAVON CADUM

thì lấy làm hèn khi cho vệ-sinh da người.

Vả lại savon này tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không bỏ chút nào, mà lại làn giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu CŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2 $ 40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo-chế J. BLANC

31, phố Tràng-tiền Hanoi. 2099

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

Mấy nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, công, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vi hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ hết thời hạn nhận các sổ của các người đã có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ai đã có sổ gửi tiền mà chưa qua cho ông E. CHATAIGNEAU, là Gérant-Tuteur, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi và sẽ liệt tuyệt gửi.

Gérant-Tuteur

E. Pour le CHATAIGNEAU

Y. M. GOUNELLE

2094.

HIỆU

MINH-DƯƠNG

MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC

của Bông pháp Yên-thảo công-ty

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ

Giáo phố hàng Gà số 83

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

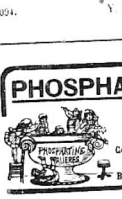
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kinh gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô dan bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đang tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

PHOSPHATINE FALIÈRES là một món vật thực khó mà bắc chước được

Đã có tánh đường như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn. Dùng nuôi con nít và để dưỡng những kẻ tỳ vị yếu. Phải đòi cho thiết hiệu **Phosphatine Falières**.

Coi chừng kẻo lầm đồ giả-giả, bắc chước theo bột thân hiệu

PHOSPHATINE FALIÈRES

Bột này bán cùng xứ, tại PARIS thì ở đường de la Tacherie, môn bài 6.

NAM-ĐỊNH

Công cuộc cải-lương Hồi tháng décembre năm ngoái, quan Thống sứ Monguillot cùng các quan bản tỉnh đi kinh-lý vụng bề Quất-lâm; qua đồn Lạc-quần ngài có dừng chân đứng lại để xem xét sổ, sách các làng đã cải-lương, ngài có khen xã Xuân-bảng đã cải-lương được nhiều việc ích lợi, như làm một cái nhà học-đường ngót hai nghìn đồng bạc, tu bổ các đình, đài, mọi việc sửa sang đều có thứ tự, kể sổ chi-tiêu cũng đã lắm, mà tiền công quỹ vẫn còn thừa; lại còn đương trù-tính một món tiền to, để làm nhà Ấu-trĩ-viện nữa.

Vậy mong rằng các ông có trách-nhiệm sẽ hết lòng hết sức làm cho công cuộc cải-lương ấy được thành hiệu, sao cho xứng-đáng một lời tán trọng mà quan trên đã ngợi khen.

V. N. T. lai-cảo.

(*Xem trang thứ tư*).

HÀ-ĐÔNG

Lời cảm tạ. — Nội-nhân, thân-mẫu, ngoại mẫu chúng tôi không may tạ thế, các cụ, các ông, các bà đã có lòng thương mà đến đưa đám, cho đồ phúng, cũng là gửi thư chia buồn, chúng tôi rất lấy làm cảm-tạ.

Trong khi tang-gia bối rối, tất có nhiều điều sơ-xuất, dám xin lượng thứ cho.

Nay bái tạ

Quan-phụ: Trịnh-đình-Kỳ.
Á-tử: Trịnh-đình-Rư
Trịnh-thức-Hiến,
Hôn-tử: Vũ-thị-Tần,
Nữ-tử: Trịnh-muội-Trang,
Nghĩa-tử: Trịnh-nguyễn-Quỳnh.

HỎI BÁO NAM PHONG

Xem NAM-PHONG số 77 vừa rồi thì biết ông Tùng-Vân tài nghề thảo chương-trình theo lối hài-văn. Thiêm-chức muốn nhờ ông thảo giúp cái chương-trình cuộc thi rượu. Cô-nhân (để biết lệ ông bà nào) có câu rằng:

« 婆娑世界人如夢
« 逝戲元章我亦狂 »
« Thế giới múa-mênh người đỡ ngủ,
« Vân-chương pha-riễu tớ ra hề. »

Ông Tùng-Vân nghĩ sao? chỉ xin ông nhớ cho rằng ai chiếm được giải quán quân, kinh biếu một trăm cuốn Tài-sinh-duyên (sự-tích Mạnh-lệ-Quân), mỗi cuốn giá 0$90.

Hi-đình, Nguyễn-văn-Tôi

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 22 mars 1924

CỨU-MỸ ĐOẠT PHU

Tiếp theo tích thứ tư

(hồi thứ bảy thứ tám)

Mà hồng nhiều nỗi truân-chuyên
Mừng ai sống sót gặp thuyền ngư gia.
Hữu tình ta lại gần ta,
Đừng nên vội trách giới xa giới gần.

Tối chủ nhật 23 mars 1924

BỨC MÌNH NÊN PHẢI ĐI TU

Hữu tình mà hóa vô tình.
Dễ ai đã đặng đang hình tri ai.
Đã đành đi một đàng phải.
Thành thênh của phát hẹp ai đó mà.

Tối thứ hai 24 mars 1924

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

PHỤ NHÂN NAN HÒA

(Hát chèo)

Tích thứ hai

KỲ PHÙNG QUAN GIẢ

HIỆP NHÂN DUYÊN

(Trẻ con diễn tuồng)

BÁN BÒ VẠN BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng tư tây 1923 mà không chuộc hay là không đổi vé thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba mồng 8 tháng tư tây 1924 (*5 tháng ba ta*) 8 giờ sáng.

Tiền giấy bút mà người mua phải trả, ngoại giá mua, là bốn phân (4 %).

Cái sổ những đồ bán rồi thì trong tháng sau khi đã bán, ai muốn nên xem cũng được.

Quan Chủ Vạn-bảo.

MÉTAILLER

2045

Vì đi xa mà bán ruộng

Một khu ruộng 3.000 mẫu ở địa-hạt tỉnh Quảng-yên.

Việc làm rất lợi, xưa nay chưa từng có.

Muốn hỏi điều gì thì hỏi tại Me Henri, Quản-lý văn-khế tại Haiphong. 3762

Ai lên Phố-cát

Phố-cát là nơi đục Thành-mẫu bỉ-h-sinh ngài ở đây, linh ứng hơn nơi khác, vì rằng ở đó là nơi tinh-tích, lâu nay các qui khách thành-tâm đi lễ không có nơi ăn chỗ nằm, nhiều người cũng ngại.

Nên chúng tôi nay xin lập một cửa hàng, sắm các thức đồ lễ, « lợn, gà, xôi, oản, bánh trái, hương vàng, văn văn », như các qui-khách ở xa không tiện đưa đi, thì đến đó chúng tôi xin có đủ, và có nhà ngủ, có các thức ăn tây nam, xin các qui-khách có lòng đi lễ thì chiếu-cố cho.

Nay kính-cáo,

TRẦN-VĂN-TÀI

3810

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VI CHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cùng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốt kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Montès, NHÀ BA CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BA CHUÔNG, mà mua muối Sels Vichy.

So 89

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhà ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hèn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lên kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dam hèn-hạc xấc-láo thì được phép đề-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

* NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Đậu tri-phủ cười rồi bảo rằng:

— *Bình* tiên-sinh bất-tất phải nóng nảy! Việc ấy cứ chắc ở tôi, thế nào rồi cũng phải thành. Ngày mai mời hai ngài vào chơi, xơi chén rượu nhạt, sẽ có tin mừng để hai ngài biết.

Bình như-hành nói:

— Đại-nhân có lòng yêu, khi nào dám từ chối. Nhưng việc hôn-nhân nhà họ *Lãnh*, đại-nhân đã hứa lời giúp thì dám xin đại-nhân hết sức chu-toàn cho.

Đậu tri-phủ nói:

— Cái đó thì đã hẳn!

Lại uống thêm một lượt trà nữa, bấy giờ *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* mới cáo-từ lui ra. Lễ-vật của *Bình-như-hành* đưa vào *Đậu* tri-phủ chối-từ ba ba lần, sau chỉ xin nhận hai bao trà mà thôi.

Lại nói chuyện *Đậu* tri-phủ trở vào nhà tư, sai người cầm danh-thiếp đi mời quan Trung-thư họ *Lãnh* đến để nói chuyện. *Lãnh* Trung-thư thấy *Đậu* tri-phủ cho mời, liền lên kiệu đi ngay. *Đậu* tri-phủ sợ mời vào nhà khách, nói chuyện không tiện, mới mời vào nhà tư.

Khi vào tới nơi, *Lãnh* Trung-thư trước hết hãy cảm ơn cái lễ mừng thọ của *Đậu* tri-phủ, rồi sau mới hỏi rằng:

— Chẳng hay đại-nhân cho triệu tôi đến đây hôm nay, có việc gì chỉ giáo chăng?

Đậu tri-phủ liền thuật cho *Lãnh* Trung-thư nghe những việc *Bình-như-hành* hỏi tên nàng *Lãnh-giang-tuyết*, và *Yến-bạch-hạm* nói chuyện cái mộng ký-dị của *Bình-như-hành*, lại tỏ ý *Bình-như-hành* muốn cầu-thân, vân vân.

Đậu tri-phủ lại nói:

— Tôi thiết-tưởng lệnh-ái năm nay tuổi đã cập-kê, dẫu ở trong *Sơn-phủ*, *Sơn* tướng-công vẫn có lòng trọng-đãi, nhưng chẳng lẽ cứ mãi như thế hay sao. Nay *Bình* cử-nhân nhân có cái mộng kỳ-dị, mà muốn cầu-thân, cũng là một việc nên làm. Huống-chi *Bình* cử-nhân tuổi hãy còn trẻ, diện-mạo khôi-ngô, lại có cao-tài. Đến kỳ thi hội này, không đỗ giải-nguyên, tất cũng trạng-nguyên. Lệnh-ái được kết-duyên với người ấy, mới khỏi uổng cái tài học của mình. *Bình* cử-nhân đã ăn-cần nhờ tôi làm mối giúp, vậy tôn-ông cũng nên nhận lời, chớ có từ chối.

Lãnh Trung-thư nói:

Đại-nhân đã ban lời chỉ-giáo, khi nào tôi dám không tuân. Nhưng tiện-nữ còn ở trong-kinh, việc ấy tôi không có quyền tự chủ. Nay tôi nhận gả, chỉ sợ nó ở trong Kinh đã nhận lời ai thì há chẳng thêm lụy lắm ru!

Đậu tri-phủ nói:

— Điều ấy không cần phải lo. Lệnh-ái ở trong Kinh, quyết chưa nhận lời ai vậy.

Lãnh Trung-thư nói:

Sao đại-nhân lại chắc được như thế?

Đậu tri-phủ nói:

Sơn tướng-công vì con gái mình mà kén chọn hết chỗ này đến chỗ khác, vẫn chưa được một người kỳ-tài nào để gả, còn công đâu mà kén chọn họ cho lệnh-ái nữa. Bởi vậy tôi dám chắc rằng lệnh-ái ở trong Kinh, vẫn chưa nhận lời ai.

Lãnh Trung-thư nói:

— Nếu vậy thì để tôi về một phong thư, bảo chàng tiến Kinh thương-lượng xem sao.

Đậu tri-phủ nói:

Sao tôn-ông lại nghĩ lẩn-thẩn như thế! cái tài-học và phẩm-giá của *Bình* cử-nhân như thế, nếu chàng tiến Kinh, chỉ sợ *Sơn* tướng-công trông thấy, lại chiếm phần cho con gái mình thôi, còn đâu đến lệnh ái nữa. Cứ như ý tôi thiển-nghĩ thì chi-bằng tôn-ông hãy nhận sính-lễ đi, khiến sau này không thể đi-dịch được nữa. Huống-chi cha-mẹ nhận sính-lễ, chính hợp lễ thường, dẫu *Sơn* tướng-công có nhận lời gả choại, cũng không thể trái-lại được. Một ông giai-tế như thế, quyết không nên để để nỗi lỡ dịp!

Lãnh Trung-thư nghe mấy lời của *Đậu* tri-phủ nói, rất là khoái hoạt, mới vâng vâng dạ dạ mà rằng:

— Đại nhân đã chỉ-giáo cho như vậy, tôi xin vâng mệnh. Nhưng tiện-nữ hiện nay ở tại *Sơn-phủ*, chỉ sợ sau này *Bình* cử nhân xin cưới thì chồng cháu không được như bẹn, tưởng cũng nên nói trước cho chàng biết.

Đậu tri-phủ nói:

— Không cần phải nói! Nếu nói là ở *Sơn-phủ* thì tất chàng không khỏi có ý khinh. Để đến khi nào xin cưới, ta sẽ liệu-xử.

Lãnh Trung-thư nói:

— Đã đành rằng thế, nhưng còn một điều nay: Hiện nữ vẫn thường nói « Bất cứ gả trễ xấu đẹp, hễ ai tài học đối-lịch được với nó thì nó xin thuận lấy » chỉ sợ đến khi xin cưới, chàng không đối-địch nổi văn-thơ với nó, mà nó lại nhất định không thuận thì bấy giờ bảo tôi biết làm thế nào?

Đậu tri phủ cười mà đáp rằng:

Đ.ều ấy xin tôn ông cứ yên lòng! *Bình* cử-nhân nay thật là một bậc cao tài, quyết không đến nỗi như thế!

Lãnh Trung-thư nói xong, liền cáo từ lui ra. *Đậu* tri-phủ lại cho người cầm thẻ đi mời *Yến-bạch-hạm* và *Bình như-hành*. Hai chàng nhân có nhờ chút việc, vậy nên vui lòng mà đến ngay. Trong khi uống rượu, *Đậu* tri-phủ thuật hết về việc *Lãnh* Trung-thư đã nhận lời gả.

Bình như-hành mừng-rỡ không biết đường nào hai ba ần cảm ơn *Đậu* tri phủ. Khi uống rượu xong, *Bình-như-hành* lại nhờ *Đậu* tri-phủ chọn ngày tốt để xin đưa sính-lễ, lại bẹn đến kỳ hội-thí phóng bảng rồi, bấy giờ sẽ xin cho cưới.

Lanh Trung-thư nhân có *Đậu* tri-phủ làm mối, lại một sai người xem mặt *Bình-như-hành* thì thấy chàng đang độ tuổi trẻ, diện-mạo khôi-ngô, cũng xứng đôi với con gái mình, mới vui lòng ma nhận sính-lễ.

Bình-như hành thấy *Lãnh* Trung-thư đã nhận sính-lễ rồi, bèn với *Yến-bạch-hạm* rằng:

— Bây giờ công việc đã muôn phần thỏa-thiếp rồi, nếu chàng ta còn ở mãi đây, e có điều không tiện.

Hai chàng mới cáo-từ *Đậu* tri-phủ, rồi trèo thuyền qua sông *Hoài* thẳng con đường *Sơn đông*, thẳng-thiên tiến Kinh. Lại nói chuyện nàng *Sơn-đại* và nàng *Lãnh-giang-tuyết* từ khi *Triệu-trung* cùng *Tiên-hoành* vào khảo-sát văn-thơ mà sau cho người tìm đâu cũng Không thấy, đã có ý không vui, lại bị *Trương-đi* đến làm phiền-nhiễu mấy hồi, càng thêm buồn bực. Sau nàng *Lãnh giang tuyết* thấy nàng *Sơn-đại* không vui, phải dùng lời khuyên-giải, sẵn kia mới lại người dẫn.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG BÌNH

Bị trọng-thương vì đá đè. — Hôm 17 mars mới rồi, ở một làng kia thuộc huyện Bố-trạch có một người phu làm đá, bị một hòn đá đè phải một bên ống chân. Thương-tích cũng nặng.

Một lệ mới về việc làm nhà. — Đã hơn một năm nay sở Công-chính có thi-hành một cái lệ này là ở trong thành phố, hễ ai muốn làm nhà ngói thì phải làm mặt trước theo lối mới. Từ ngày cái lệ ấy thi-hành đến nay, cảnh sắc trong thành phố cũng có phần mỹ-quan hơn trước.

QUẢNG-NGÃI

Tàu bay. — Chiều 12 mars vừa rồi, mới thiệt có tàu bay, sớm ngày hôm ấy đã nghe truyền rằng: tàu bay chiều đến; các công-sở và học-trò đều được nghỉ để đi xem, người người lại một phen nữa lên trường tàu chực trước. Đến 1 giờ rưỡi chiều mới thấy; ban đầu xa tít chỉ thấy một điểm đen đen, lù lù bay liệng trên không khác nào một con chim coi vậy, sát-lần thấy to lần, vù vù giống tiếng con bọ rầy kêu, đâu nhỏ sau to, mau như chớp mắt đã thấy đến trước một chiếc, sau hai chiếc theo kế tới 1 lần. Tiếng máy bay kêu, tiếng người chỉ trỏ: khen giỏi, khen khéo vang-rầm, thật là vui! Đều ngóng cổ ngửa mặt lên, cổ ý dòm coi khác nào hễ có con thấy mẹ mang mồi về, ngóng cổ chực đút mồi vậy! Lúc tàu hạ xuống vụt chốc liệng xuống đất, chạy vù một khoảng xa xa, ngày trước nhà tàu đậu đứng lại, người người xúm-xít, ào ào lại, vây phủ quanh tàu, thêm chi mấy bác lính dang oai quắt roi vùn-vụt mà cũng cứ lẫn vào. Đó là mới hôm đầu người xem còn ít, có kẻ biết mà vì sợ hụt như hôm trước lại phải về mất công, nên không đi, nghe kẻ coi về nói lại, họ rất tiếc mất coi lúc tàu trên trời mới sa xuống.

Các tàu bay định 3 giờ chiều hôm sau là 13 mars bay vào Phù-Mỹ (Bình-định) Quan sứ lại báo-cáo cho nhơn-dân biết trước để xem lúc tàu đuổi đất bay lên.

Từ mai sớm 13 đã thấy người bộ, kẻ xa nô-nức đua nhau đi coi và chực trước, ở lối đàng, nghe hai tiếng tàu bay » truyền khẩu nhau rậy cả; người mọi nơi về xem rất đông gấp 3,4 lần bữa trước. Đúng 3 giờ Chiêu, các quan lề-tựu đông đủ, khi ấy các quan tàu bay nai nịt bộ áo tàu bay vào rồi lên tàu vận máy, máy chân-vịt quay vù trời, nổi gió lên, đứng gần mắt bắt ngợp. Máy chạy đều một chập, thì thấy tàu chạy trên mặt đất một vòng thật chóng, rồi bay bổng lên không, lần lần nhỏ tí, rồi biến mất dâu đâu không thấy tăm dạng nữa. 3 chiếc bay luôn cả.

Mở thêm!!!

Bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên bán hàng tơ lụa, nay lại *mở thêm* cả nghề may quần áo tây nữa.

Chuyến tàu vừa rồi, bản-hiệu có nhận được nhiều thứ vải cao-su (imperméable), để may áo đi mưa, các thứ mũ làm toàn liège để dùng mùa nắng này và nhiều thứ vải để may quần áo tây nữa.

Xin các ngài chiếu cố.

Nay kính
PHAN-QUẢNG-THÀNH
10, Phố hàng Đào, — Hanoi
2104

KHÔNG NGỦ ĐƯỢC

Thực là hại cho đường thể dục và đường đức tính;
Thực là hại cho sức khỏe;
Thực là ngăn ngủi ngày giờ.

Dức ngủ đã qua rồi, không còn kéo lại được nữa.
Thuốc **NEURINASE** *làm cho ngủ ngon*
Thuốc này rất là cần dùng cho các xứ nóng.
Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.
2036

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Bình phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy lắm cho người ta được tráng-kiện.

Người ốm mới khỏi uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan **Đốc-Tờ Thầy-Thuốc**) cùng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẠN HÀNG BẢN QUỐC. Ai, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì dùng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu **vang** tốt của xứ BORDEAUX: mua rượu ấy thì cứ lại hỏi ở GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiện ấy có chuyên về nghề buôn rượu vang lắm.

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.
2025

TRONG LÚC SẢN DỤC

Đàn bà vì khi sản-dục đau-đớn một nhọc mà yếu người đi. Huyết ra mất nhiều, thành ra ít đi và suy đi. Nhưng mà đứa con mới đẻ còn phải nhờ mẹ dưỡng-dục lâu, thì bấy giờ mẹ càng phải bồi-bổ cho tốt huyết, cho nhiều huyết. Muốn bổ huyết cho mạnh người, để có sữa tốt mà nuôi con, thì nên uống thuốc **PILULES-PINK** Thuốc ấy sinh huyết mau lắm, rồi lại làm cho sữa cũng tốt và nhiều. Đứa trẻ đã nhờ công mẹ sinh-thành, lại được bú sữa tốt mà sinh sức lực, đó là cái hạnh-phúc cả đời của nó bắt đầu từ đó.

Thuốc PILULES-PINK này hàng thuốc nào cũng có bán.

Kính đeo mùa xuân

Bản-hiệu mới sang nhiều thứ kính đeo mắt cực đẹp.

Xin mời quí-khách quá bộ chiếu-cố cho.

Vận tải
TONG-YUNE-TAI VING-KY
46, Phố hàng Ngang 49
HANOI

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình,** lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ,** người ốm **mới khỏe,** người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ **hoa-hồng.**

Hiệu **Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.**

THUẬN-THÀNH

BOTTIER — CHAPELIER
HANOI — 7, Rue des Caisses, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí-khách chiếu-cố.

Chủ-hiệu: NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời
2096

NHÀ CHẾ-TẠO
Các thứ mũ bằng NÚT CHAI Liège
HAI-CHINH
74-76, Rue du Pont-en-bois, 74-76
HANOI
2042

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC
MỘT TRIỆU
HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Các mua vé thì giá 20 quan, … [illegible] … 20 francs, … [illegible] … được ngay rất vẻ vang mình, … [illegible] … mua đó được đủ các cuộc rút số, … [illegible] … tiền rất nhỏ mọn, … [illegible] … Banque Nouvelle, 8 Rue Paradis, Marseille, … [illegible] … Banque Nouvelle, 8 Rue Papere, Marseille, … [illegible] … Banque Nouvelle, 8 Rue Papere, Marseille (France) R. C. 6576

1 lô	MỘT TRIỆU
1 lô	500.000 quan
2 lô	200.000 quan
3 lô	100.000 quan
6 lô	50.000 quan

Tiền rất nhỏ tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan
Như vậy rút số cũng dễ tràng tâm
Việc bán vé này theo như sắc … [illegible] … ngày 13 Mars 1906, … [illegible] … được đủ điều khác nhau.

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA
HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ
PACHOD Frères & Cie Lyon

Hỡi các ông mắc phải bệnh lậu (đái và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp cầu, là một nhà chuyên trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy người khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ,

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài rõ ra những liền để … con tiền bản-quán khi … tiền gì trả bằng con-niêm cũ.
2092

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酷福
J. BLANC *(dệ nhất hạng bao-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每日食前吃一次

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31 phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2095

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
京東行銀門磚八廿號

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tế ấu sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thửa để lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật tối đãi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
2032

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN